

Valtiovarainministeriölle

Arenen lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

VN/26031/2020

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto pitää esitettyä lakimuutosta kannatettavana. Esityksen pääasiallinen tavoite on mahdollistaa henkilötunnuksen muuttaminen niissä tilanteissa, joissa henkilötunnus on päätynt rikoksen seurauksena kolmannen osapuolen tietoon ja epäilyksenä on, että henkilötunnusta tullaan käyttämään rikollisiin tarkoituksiin. Arene katsoo, että mahdollisuus henkilötunnuksen muuttamiseen näissä tilanteissa on tarpeen yksilön identiteetin turvaamiseksi.

Vaikutukset korkeakouluihin

Lain valmistelussa on huomioitava, että henkilötunnuksen vaihtaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa henkilöllä on käytössään asiakirjoja, joissa on eri henkilötunnus. Tällaisia asiakirjoja ovat esimerkiksi tutkintotodistukset.

Korkeakoulut säilyttävät arkistointiajan loppuun asti paperisina ja sähköisiä tutkintotodistuksia ja muita dokumentteja, joissa on henkilötunnus. Näitä vanhoja koulu- ja tutkintotodistuksia käsitellään esimerkiksi työhaussa, opiskelijavalinnassa ja muualla suoritettujen opintosuoritusten hyväksilyvussa. Tutkintotodistusten arkistokappaleiden merkityksellinen elinkaari on käytännössä useita kymmeniä vuosia eli henkilön koko työiän mittainen.

Korkeakoulusta valmistunut henkilö voi joutua pyytämään henkilötunnusten muuttamista opiskeluhistoriaansa tai ainakin saamiinsa todistuksiin. Tällöin korkeakoulun tulee varmistua siitä, että uusi henkilötunnus vastaa tiettyä korkeakoulun rekistereistä löytyvää henkilötunnusta. Tämä ketju ylittää arkistotiedon lisäksi kansallisiin opintosuoriterekistereihin (VIRTA, KOSKI). Tutkintotietojen ohella myös pienten osaamiskokonaisuuksien merkitys tulee kasvamaan, joten tarkasteltavan datan määrä tulee lisääntymään tässä suhteessa.

Lain valmistelussa tulee myös varmistaa, että palveluprosessit toimivat henkilön henkilötunnuksen vaihtoprosessin ollessa kesken. Tällainen on esimerkiksi kirjautuminen pankkitunnuksilla salasananvaihtoon taikka tietojen siirto/yhdisteleminen valtakunnallisissa tietovarannoissa ei välttämättä toimi oikein. Henkilötunnuksen muutosprosessin pitää olla asianosaisen näkökulmasta riittävän nopea, jotta tiedon väärinkäyttöön jää mahdollisimman vähän aikaa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Mervi Vidgren
puheenjohtaja

Petri Lempinen
toiminnanjohtaja